

A close-up, artistic photograph of a woman's face, focusing on her eyes. Her right eye is closed, and a single tear is visible on her cheek. Her left eye is open and looking downwards. The lighting is dramatic, with strong shadows and highlights, creating a somber and intimate mood. The background is dark and textured.

Mariana
Enriquez

*Yö kuuluu
meille*

»Vaarallinen cocktail, jonka ainekset
Enriquez sekoittaa hyvin ja tarjoilee moitteettomasti.»

– **Letras Libres**

WSOY

Mariana Enriquez

YÖ KUULUU
MEILLE

SUOMENTANUT SARI SELANDER

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

Teoksessa esiintyvien sitaattien suomennot:

PABLO NERUDA: *Selitän eräitä asioita*, kokoelmassa *Andien mainingit*, suom. Pentti Saaritsa, s. 592.

PABLO NERUDA: *Kävelyllä*, kokoelmassa *Näin ihminen vastaa*, suom. Matti Rossi, s. 541.

VIOLETA PARRA: *Elämälle kiitos*, suom. Jaana Lappo, s. 279.

W.B. YEATS: *Henkiä*, kokoelmassa *Torni ja kierreportaat*, suom. Jyrki Vainonen, s. 448.

Tämä teos on käännetty Espanjan kulttuuri- ja urheiluministeriön ystävällisellä avustuksella.

ESPAÑAJANKIELINEN ALKUTEOS

Nuestra parte de noche

Copyright © Mariana Enriquez, 2019

First published in 2019 by Editorial Anagrama, S.A., Barcelona

Finnish edition published by agreement with Casanovas & Lynch Literary Agency, S.L.

SUOMENKIELINEN LAITOS © SARI SELANDER JA WSOY 2022

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

ISBN 978-951-0-45530-2

PAINETTU EU:SSA

Who is the third who walks always beside you?

– T.S. ELIOT, *THE WASTE LAND*

Elävän jumalan kynsissä,

TAMMIKUU 1981

Luulen että suurin este kuolemattomuuden saavuttamiselle on, ettei kuoleman torjuntakykyä ole onnistuttu kehittämään vaadittavalle tasolle. Syynä on liian alkeellinen tavoite: pitää koko ruumis hengissä, vaikka olennaisen tärkeää olisi keskittyä siihen, millä on merkitystä tietoisuuden säilyttämisen kannalta.

– ADOLFO BIOY CASARES: MORELIN KEKSINTÖ

I cried, 'Come out of the shadow, king of the nails of gold!'

– W.B. YEATS, THE WANDERINGS OF OISIN

AAMU OLI KIRKAS ja taivas miltei pilvetön; lämpimän sinen keskeltä erottui vain pari epämääräistä läikkää, jotka muistuttivat enemmän savua kuin pilviä. Oli jo myöhä ja Juanin oli päästävä liikkeelle, sillä helle ei huomenna helpottaisi; mikäli alkaisi sataa ja joelta huokuva kosteus muuttaisi Buenos Airesin pätsin entistä sietämättömämmäksi, hän ei ainakaan kykenisi liikahtamaan kaupungista mihinkään.

Juan nielaisi tabletin kuiviltaan välttääkseen päänsäryn, jota ei vielä tuntenut, ja meni sisälle herättääkseen ohuen lakanan alla nukkuvan poikansa. Lähdetään, hän sanoi ja ravisteli Gasparia varovasti. Poika heräsi heti. Nukkuivatkohan kaikki lapset yhtä kevyesti, yhtä valppaina? Pese kasvosi, hän sanoi pyyhkiessään rähmät Gasparin silmistä. Aamiaista he eivät ehtisi syödä, mutta he voisivat pysähtyä jonnekin matkalla. Juan tarttui laukkuihin, jotka oli pakannut valmiiksi, ja jäi valitsemaan kirjoja. Hän empi usean vaihtoehdon välillä ja päätyi lopulta kahteen. Hänen katseensa osui lentolippuihin pöydällä. Se mahdollisuus oli edelleen olemassa. Hän voisi kömpiä takaisin sänkyyn ja levätä rauhassa lentopäivään, joka oli muutaman vuorokauden kuluttua. Juan repi liput ja heitti ne roskakoriin, jottei päätyisi antamaan laiskuudelle periksi. Pitkä tukka hiosti, mikä aiheuttaisi ongelmia auringonpahteessa. Hän ei ehtisi leikata hiuksia, mutta meni etsimään saksia. Löydettyään ne keittiön laatikosta hän laittoi ne samaan muovirasiaan, jonne oli pakannut ensiaputarvikkeet matkaa varten: lääkkeet, verenpainemittarin, ruiskun ja sideharsopakkaukset. Kuten myös terävimmän veitsensä ja pussin täynnä tuhkaa, jonka hän aikoi viimein käyttää. Juan otti mukaan myös happipullon; hän tarvitsisi

sitä vielä. Auto oli melko viileä sisältä, tekonahka ei ollut imenyt lämpöä itseensä yön aikana. Juan nosti etupenkille kylmälaukun, jonne oli laittanut jäät ja kaksi soodasifonia. Pojan piti matkustaa takapenkillä, vaikka Juan olisi ottanut hänet mieluummin viereensä etupenkille, mutta se oli kiellettyä, eikä hän halunnut ongelmia poliisin tai sotilaiden kanssa, sillä nämä valvoivat valtateitä ja olivat tunnettuja kovista otteistaan. Yksinäinen mies lapsi kyydissään herätti helposti epäilyksiä. Militäärit olivat arvaamattomia ja Juan halusi välttää ongelmia.

Gaspar, hän kutsui poikaansa vain vähän ääntään korottaen. Koska vastausta ei kuulunut, hän meni sisälle etsimään tätä. Poika yritti solmia kengännauhojaan.

»Ei se voi noin vaikeaa olla», hän sanoi pojalleen ja kumartui autamaan. Gaspar itki eikä Juan onnistunut lohduttamaan häntä. Lapsi ikävöi äitiään, joka oli hoitanut kaikki arkiaskareet käden käänteessä: leikannut kynnet, ommellut irronneen napin, pessyt korvantaukset ja puhdistanut varpaiden välit, kehottanut poikaa käymään pissalla ennen lähtöä, opettanut miten kengännauhat solmittiin. Myös Juan ikävöi vaimoaan, mutta ei sinä aamuna halunnut yhtyä pojan itkuun. Onko sinulla varmasti kaikki mukana? hän kysyi. Emme käänny enää takaisin, jos unohdit jotain.

Hän ei ollut aikoihin ajanut niin pitkää matkaa. Rosario oli vaatinut häntä ajamaan autoa vähintään kerran viikossa, jottei taito ruostuisi. Auto tuntui Juanista samalla tavalla pieneltä kuin kaikki muukin; housujen lahkeet olivat hänelle liian lyhyitä, paidat kiristivät, tuolit tuntuivat epämukavilta. Hän tarkisti, että Automóvil Clubin karttakirja oli hanskalokerossa ja käynnisti moottorin.

»Mulla on nälkä», Gaspar valitti.

»Niin minullakin. Käydään aamiaisella yhdessä tosi kivassa paikassa. Ihan kohta, sopiiko?»

»Oksennan, jos en syö.»

»Minullakin alkaa koskea päähän, jos en syö. Jaksaa vähän aikaa. Äläkä tuijota ikkunasta ulos, jottei sinulle tule paha olo.»

Juaninkin olo oli huonompi kuin hän halusi myöntää. Sormia pisteli ja hän tunnisti rytmihäiriötä enteilevän tykytyksen. Hän asetti

aurinkolasit silmilleen ja pyysi Gasparia kertomaan hänelle tarinan, jonka tämä oli edellisiltana lukenut. Poika oli vasta kuusi, mutta luki jo sujuvasti.

»En minä muista sitä.»

»Muistathan. Minäkin olen huonolla tuulella. Yritetäänkö molemmat tulla vähän paremmalle tuulelle, vai ajetaanko koko matka naamat yhtä kurtussa kuin norsun perse?»

Gaspar nauroi, koska isä oli sanonut »perse». Juan alkoi kertoa pojalleen viidakon kuningattaresta, jolla oli tapana laulella puiden lomassa kävellessään ja jonka laulua kaikki kuuntelivat mielellään. Eräänä päivänä kun viidakkoon saapui sotilaita, kuningatar lakkasi laulamasta ja ryhtyi sissiksi. Hän jäi kiinni ja joutui yöksi tyrmään, mutta pääsi pakenemaan sellistään, vaikka joutui tappamaan ovella seisoneen vartijan. Kukaan ei uskonut, että niin pienellä ja siroilla naisella olisi voimia miehen tappamiseen, siksi häntä väitettiin noidaksi ja hänet poltettiin: hänet sidottiin puuhun, joka sytytettiin palamaan. Seuraavana aamuna vartijat eivät löytäneet ruumista mistään, ainoastaan punaisen kukan, joka oli kasvanut sen tilalle.

»Siis puun, jossa kasvoi punaisia kukkia.»

»Ai puun vai?»

»Tykkäsitkö tarinasta?»

»En tiedä. Se on vähän pelottava.»

»Puu on nimeltään kukonkorallipuu. Täällä ne ovat aika harvinaisia, mutta näytän, jos näen sellaisen jossain. Isovanhempiesi talon lähellä niitä kasvaa vaikka miten paljon.»

Juan näki taustapeilistä, että Gaspar kurtisti kulmiaan.

»Miten niitä puita voi olla paljon?»

»Se on guaranien legenda. Minähän selitin jo sinulle, mitä legenda tarkoittaa.»

»Eli sitä tyttöä ei ole oikeasti olemassa?»

»Tytön nimi on Anahí. Kyllä hän on saattanut olla joskus olemassa, mutta kukkatarinaa kerrotaan siksi, etteivät ihmiset unohtaisi sitä, ei siksi että niin olisi tapahtunut oikeasti.»

»Eli tapahtuiko niin oikeasti vai ei?»

»Tapahtui ja ei tapahtunut.»

Juan seurasi huvittuneena, miten pojan ilme muuttui totiseksi, suorastaan kiukkuseksi tämän purressa alahuultaan ja puristaessa toista kättä nyrkkiin.

»Poltetaanko noitia vieläkin?»

»Ei, ei enää. Noitia on nykyisin niin vähän jäljellä.»

Tammikuisena sunnuntaiaamuna kaupungista oli helppo päästä ulos. Ennen kuin Juan edes kunnolla huomasi, korkeat tornitalot olivat jääneet jo taakse. Ja seuraavassa hetkessä myös lähiöiden matalat talot ja kauimmaisten slummien peltihökkelit. Pian edessä näkyi puita ja peltoja. Gaspar oli jo nukahtanut ja aurinko porotti Juanin käsi-varteen, ikään kuin hän olisi ollut kuka tahansa viikonloppuretkelle suuntaava perheenisä. Mutta ei hän ollut kuka tahansa isä, minkä jotkut toisinaan arvasivatkin katsottuaan häntä silmiin tai juteltuaan hetken hänen kanssaan; he vaistosivat vaaran, sillä ei Juan voinut piilotella sitä kuka oli. Sitä ei ollut mahdollista salata, ei ainakaan kovin pitkään.

Juan pysäköi baarin eteen huomattuaan kaakaota ja voisarvia mainostavan kyltin. Mennään aamiaiselle, hän sanoi Gasparille, joka heräsi ja hieroi valtavia sinisiä silmiään, jotka olivat hieman kaukana toisistaan.

Pöytiä siivoava nainen oli todennäköisesti paikan omistaja; hän näytti ystävälliseltä ja juoruiluun taipuvaiselta. Nainen katseli heitä uteliaana, kun he asettuivat jääkaapin vieressä olevaan pöytään kauas ikkunasta; hän tarkasteli keräilyautoa kädessään pitelevää pikkupoikaa ja tämän isää, kaksimetristä hujoppia, jonka vaaleat hiukset hipoivat hartioita. Baarinpitäjä pyyhki pöydän ja merkitsi tilauksen muistivihkoonsa, aivan kuin hänellä olisi ollut muitakin asiakkaita. Gaspar pyysi kaakaon ja kinuskitäytteisiä viinereitä, hänen isänsä juustoleivän ja vettä. Juan otti aurinkolasit silmiltään ja avasi pöydälle jääneen sanomalehden tietäen, ettei tärkeimpiä uutisia julkaistu lehdissä. Ei niissä koskaan kerrottu salaisista pidätyskeskuksista, yöllisistä yhteenotoista, sieppauksista tai varastetuista lapsista. Kaiken palstatilan täytti Uruguayssa pelattava Gold Cup -jalkapalloturnaus, joka oli parhailaan menossa ja joka ei Juania kiinnostanut. Normaalin teeskentely oli hänelle vaikeaa silloin, kun hänen ajatuksensa olivat jossain kaukana tai hän oli surullinen ja huolissaan. Hän oli yrittänyt kommunikoida

uudelleen Rosarion kanssa edellisiltana, mutta ei ollut saanut tähän vieläkään yhteyttä. Rosario ei ollut missään, Juan ei tuntenut vaimonsa läsnäoloa. Tämä oli lähtenyt tavalla, jota hänen oli mahdoton käsittää ja vielä vaikeampi hyväksyä.

»Kamalan kuuma», Gaspar sanoi.

Poika oli aivan hikinen, tukka oli kostunut ja posket punottivat. Juan kosketti hänen selkäänsä. Paita oli märkä.

»Odota tässä», Juan sanoi ja meni etsimään kuivan teepaidan autosta. Sen jälkeen hän vei pojan baarin vessaan, kasteli tämän pään, kuivasi hikeä ja vaihtoi lapselle kuivan paidan, joka haiskahti lievästi bensalta.

Kun he palasivat, baarinpitäjä odotti heitä pöydässä aamiaisen kera. Juan pyysi naiselta toisen vesilasin Gasparille.

»Tässä lähellä on kiva leirintäalue, jos haluatte käydä joessa uimassa.»

»Kiitos, mutta meillä on kiire», Juan vastasi yrittäen kuulostaa ystävälliseltä samalla kun availi paidannappejaan.

»Oletteko te kahdestaan liikkeellä? Voi taivas noita silmiä! Kerropa tädille nimesi, poikaseni.»

Juanin teki mieli sanoa että älä vastaa, poika rakas, syödään nyt ja samalla mykistän hänet ikuisiksi ajoiksi, mutta Gaspar ehti jo kertoa nimensä. Siitä innostuneena nainen kysyi teennäisen lapsekkaalla äänellä:

»Ja missäs sinun äitisi on?»

Juan tunsi poikansa tuskan koko kehossaan. Kipu oli primitiivinen, sanaton; se oli raaka ja pyöröryttävä. Hänen oli tarrattava pöytään irrottautuakseen pojasta ja tuosta kivusta. Gaspar ei osannut vastata ja katsoi häntä anovasti. Poika oli syönyt vain puolet viineristä. Hänen oli opetettava Gasparille, ettei tämä voinut takertua sillä tavalla häneen tai kehenkään.

»Rouva», Juan yritti hillitä itsensä mutta kuulosti silti uhkaavalta, »sen ei pitäisi kiinnostaa teitä paskan vertaa.»

»Yritin vain kehittää jutunjuurta», nainen vastasi loukkaantuneena.

»Vai sillä tavalla. Saakelin juoruämmä! Närkästytte kun ette pääse turisemaan joutavia, ettekä tajua millaista kärsimystä tungettelunne

aiheuttaa meille. Haluatteko ihan oikeasti tietää? Vaimoni jäi bussin alle kolme kuukautta sitten ja hänen ruumiinsa raahautui linja-auton mukana seuraavaan kadunkulmaan.»

»Olen kamalan pahoillani.»

»Ettekä ole. Ette tunne mitään, koska ette tuntenut häntä sen enem-
pää kuin meitäkään.»

Nainen yritti sopertaa jotain, mutta antoi periksi ja lähti pöydästä itkuun purskahtamaisillaan. Gaspar tuijotti isäänsä silmät kuivina. Hän näytti vähän säikähtäneeltä.

»Ei mitään hätää, syö aamiainen loppuun.»

Juan järsi juustoleipäänsä; hänellä ei ollut nälkä, mutta hän ei voinut ottaa lääkettä tyhjään vatsaan. Nainen palasi anteeksipyytelevän näköisenä, hartiat luimussa. Hän toi molemmille appelsiinimehua. Talo tarjoaa, hän ilmoitti ja pyysi anteeksi. Enhän voinut arvata, että teitä on kohdannut sellainen tragedia. Gaspar leikki punaisella pikkuautollaan. Malli oli uusi; autosta sai ovet ja takakontin auki. Se oli lahja Luis-sedältä, joka oli lähettänyt sen Brasiliasta. Juan komensi Gasparia juomaan kaakaonsa loppuun ja käveli tiskille maksamaan. Baarinpitäjä jatkoi pahoitteluaan ja Juan alkoi väsyä häneen. Kun nainen ojensi kätensä vastaanottaakseen setelin, Juan tarttui tätä ran-
teesta. Hän harkitsi hetken aikaa merkitsevänsä eukon symbolilla, joka saisi tämän sekoamaan niin, että haluaisi repiä nahat lapsenlapsensa jaloista ja tehdä lemmikkikoirastaan muhennosta. Juan hillitsi itsensä. Hän ei saanut väsyttää itseään. Matkanteko salaa lapsen kanssa oli jo uuvuttanut hänet ja sillä olisi seurauksensa. Hän jätti naisen rauhaan.

Gaspar odotti ovella isänsä aurinkolasit nenällään. Kun Juan yritti napata ne itselleen, poika pinkaisi karkuun nauraen. Hän sai pojan kiinni auton luona ja nosti tämän ilmaan: Gaspar oli kevyt ja pitkä ikäisekseen, vaikka ei tästä hänen pituistaan tulisi. Hän päätti etsiä jonkin ruoka-
paikan ennen kuin he jatkaisivat matkaansa Entre Ríosin suuntaan.

Päivä oli ollut raskas, vaikka ajomatka oli sujunut normaalisti. Liikenne-
nettä oli ollut vähän, tienvarsiravintolan lounas oli ollut oikein her-
kullinen, ja he olivat pitäneet sen jälkeen lepotaun joen rannalla pui-
den katveessa vilvoittavan tuulen puhaltaessa. Myös grilliravintolan

omistaja oli intoutunut jututtamaan heitä, mutta koska tämä ei ollut kysynyt mitään pojan äidistä, Juan oli päättänyt ottaa miehen seuraksi vähän viiniä ja rupatella hetken. Siestan jälkeen hän tunsu itsensä huonovointiseksi ja heikotus jatkui Esquinaan saakka. Ilma oli ylenpalttisen läkähdyttävä. Juan oli pyytänyt hotellista kahden hengen huoneen ja yrittäessään saada omistajan ymmärtämään, että halusi parivuoteen itselleen ja yhden hengen sängyn pojalle eikä hinnalla olisi väliä, hän tajusi tarvitsevansa ehkä myöhemmin miehen apua. Hän maksoi huoneen etukäteen eikä pannut vastaan, kun heidän laukunsa kannettiin yläkertaan. Kun he olivat päässeet huoneeseen, Juan laittoi television päälle, jotta Gasparilla olisi jotain viihdykettä, ja kävi sängylle pitkäksen. Hän osasi tulkita merkit: rytmihäiriö oli pahentunut, sillä hän kuuli jo tutun, rasituksen aiheuttaman lepatuksen ja kärsi häiriintyneiden sydänläppien aiheuttamasta pahoinvoinnista, rintaan koski ja hengittäminen oli vaivalloista.

»Annatko laukkuni, Gaspar», hän pyysi.

Juan kaivoi laukusta verenpainemittarin ja totesi paineen olevan alhaalla, mikä oli hyvä merkki. Hän asettui sängylle poikittain, jotta sai jalkansa mahtumaan patjalle. Hän ottaisi kohta lääkkeensä, yrittäisi levätä tai jopa nukahtaa, mutta ennen sitä hän repäisi sivun yöpöydälle jätetystä mainoslehtiöstä ja kirjoitti siihen puhelinnumeron hotellin kynällä (johon oli painettu »Hotelli Panambí, Esquina»).

»Gaspar, kuuntele tarkkaan. Haluan että soitat tähän numeroon, jos minä en enää herää.»

Poika avasi silmänsä suuriksi ja väänsi itkua.

»Älä itke. Sain jos en herää, mutta kyllä minä herään, ymmärsitkö?»

Juan tunsu sydämen pompahtavan, aivan kuin hän olisi vaihtanut sen isommalle vaihteelle. Saisiko hän nukuttua? Hän vei sormet kaulalleen. Sataseitsemänkymmentä tai kenties enemmänkin. Koskaan hän ei ollut toivonut kuolemaa yhtä hartaasti kuin nyt, tässä maalais-hotellissa, eikä ollut ikinä pelännyt yhtä paljon jättää poikaansa yksin.

»Tässä on Luis-sedän numero. Valitse ihan ensimmäisenä yhdeksikkö, jolloin kuulet hälytysäänen, ja pyöritä perään sedän numero. Jos en herää, ravistele minua oikein kunnolla. Jos en sittenkään herää,

soita ensin Luis-sedälle ja vasta sen jälkeen alakerran sedälle, joka päivystää vastaanotossa, ymmärsitkö?»

Gaspar vastasi myöntävästi, puristi numerolapun nyrkkiinsä ja kävi makaamaan isänsä viereen, lähelle muttei niin lähelle että olisi häirinnyt.

Juan oli nukkunut unia näkemättä ja heräsi hikisenä. Oli ilta ja huoneessa oli vähän valoa; Gaspar oli sytyttänyt yölampun ja luki sen valossa. Juan katseli häntä sängystään paikoillaan maaten. Poika oli kaivanut kirjan laukustaan ja odotti. Numerolapun hän oli laittanut tyynyn päälle. Gaspar, Juan sanoi ja poika lasi huomaavaisesti kirjan kädestään, konttasi isänsä viereen ja kysyi, oliko tällä jo parempi olo. Aivan kuin aikuinen, samalla tavalla kuin kaikki ne aikuiset, jotka olivat häntä hoitaneet. Juan nousi istumaan ja odotti minuutin ennen kuin vastasi. Sydän löi jo normaalisti, tai sellaisella nopeudella, joka oli hänen tapauksessaan melko normaali. Hän ei ollut kiihtynyt eikä häntä huimannut. Olen taas kunnossa, Juan vastasi, nosti pojan syliinsä, halasi tätä, silitti tummaa tukkaa.

»Paljonko kello on?»

Gaspar osoitti kelloa sormellaan.

»Tunnet jo kellon, sano paljonko se on.»

»Puoli yksi.»

Kylästä tuskin löytyisi ravintolaa, joka olisi auki niin myöhään. Toki hän olisi voinut kävellä keskustaan, mennä johonkin suljettuun kauppaan tai ravintolaan ja ottaa sieltä mitä halusi; ovien avaaminen oli hänelle lasten leikkiä. Mutta entä jos joku näkisi hänen menevän sisälle? Sen jälkeen hänellä olisi silminnäkiä riesanaan. Vähäpätöisistä pikkujutuistakin muodostui helposti pitkä ja uuvuttava ketju: liikaa pyyhittäviä jälkiä, suljettavia silmiä, häivyttäviä muistoja. Hänen piti elää mahdollisimman normaalisti, niin hänelle oli jo vuosia sitten opetettu. Hän kykeni saavuttamaan asioita, jotka olivat valtaosalle mahdottomia. Jokainen valloitus ja jokainen saavutus vaativat kuitenkin lujaa tahdonvoiman keskittämistä, millä oli aina hintansa. Eikä sitä hintaa kannattanut maksaa mistään turhanpäiväisestä, joten viisaampaa olisi suostutella yövuorossa oleva vastaanottovirkailija

valmistamaan heille jotain yöpalaa. Hänellä ei ollut nälkä eikä varmaan ollut Gasparillakaan, mutta poika ei ollut syönyt mitään koko iltana. Juan oli unohtanut juomapullotkin autoon; hänen olisi jo aika opetella käyttäytymään kuten isän kuului.

Hänen pitäisi käydä kuitenkin ensin pesulla, sillä hän haisi. Samalla hän voisi pätkiä tukkaa lyhyemmäksi. Gasparkin oli suihkun tarpeessa, mutta sillä ei ollut yhtä kiire. Juan nousi vuoteelta poika edelleen sylissä ja kantoi tämän kylpyhuoneeseen. Hän avasi kuumavesihanan, odotti hetken ja totesi arvanneensa oikein.

»Kylmässä suihkussa en kyllä käy», Gaspar ilmoitti.

»Huoneessahan on tosi kuuma. Käyt äkkiä. Hankaan sinut pyyhkeellä sen jälkeen kuivaksi.»

Juan meni suihkuun ja kuuli vessanpöntön päällä istuvan poikansa selittävän jotain. Gaspar kertoi hänelle, mitä oli lukenut tai nähnyt motellin ikkunasta, mutta ei hän kuunnellut. Suihku oli liian matala ja Juan joutui kumartumaan saadakseen hiuksensa pestyä; motellista löytyi sentään saippuaa ja sampoota. Hän seisahtui peilin eteen pyyhe vyötäisillä: märkä tukka roikkui hartioilla ja silmien alla oli turvonneet pussit.

»Toisitko sakset pikkulaukusta.»

»Anna minun leikata. Vähän vaan.»

»En anna.»

Juan tarkasteli peilistä leveitä hartioitaan, rinnan poikki kulkevaa tummaa arpea, palohaavaa käsivarressa. Rosario oli aina leikannut hänen hiuksensa ja ajanut usein parrankin. Hän mietti vaimon isoja korvarenkaita, joita tämä ei riisunut yleensä sänkyyn mennessäänkään. Hän muisti, miten tämä oli kerran kyykötännyt alasti kylpyhuoneen lattialla ja itkenyt sitä, että oli lihunut niin paljon raskauden takia, ja miten tämä oli laittanut kätensä puuskaan, kun hän oli sanonut tämän mielestä jotain typerää. Hän muisti kuinka vaimo oli huutanut hänelle raivoissaan kadulla; miten vahva Rosario olikaan hakatessaan häntä nyrkeillä riidan aikana. Oli niin monia asioita, joita hän ei osannut tehdä yksin – tai jotka hän oli unohtanut – ja jotka vain Rosario hallitsi! Juan kampasi märät hiukset suoriksi ja yritti pätkiä niitä parhaansa mukaan. Edestä hän leikkasi vähemmän ja föönasi

sitten tukan kuivaksi nähdäkseen millaista tuhoa oli saanut aikaan. Lopputulos oli varsin kelvollinen. Leuassa oli vain vähän sänkeä, jota ei olisi edes erottanut elleivät kasvot olisi olleet niin kalpeat. Huivin päälle pätkimänsä suortuvat hän heitti vessanpönttöön.

»Mennään katsomaan, löydettäisiinkö me jostain ruokaa.»

Hotellin käytävä oli pimeä ja siellä haisi kostealta. He olivat saaneet kulmahuoneen portaikon vierestä. Juan antoi Gasparin mennä edeltä ja tämä lähti juoksemaan käytävää eteenpäin sen sijaan että olisi suunnannut portaisiin. Ensin Juan luuli pojan menevän hissille, mutta samassa tajusi tämän aistivan saman kuin hän. Ero reaktiossa oli kuitenkin merkittävä: Gasparia olento veti puoleensa eikä hän vältellyt sitä – toisin kuin isänsä, joka oli niin tottunut näihin näkyihin että hädin tuskin noteerasi niitä – vaan lähti sen perään uteliaana. Käytävän perällä lymyilevä hahmo oli säikky ja vaaraton, vaikka ikivanha ja ikivanhoille olioille tyyppilliseen tapaan ahnas, onneton ja kateellinen. Tämä oli ensimmäinen kerta, kun poika havaitsi jotakin, ainakin isän läsnä ollessa. Juan oli osannut odottaa sitä; Rosario oli ollut varma, että se tapahtuisi pian ja vaimo oli yleensä oikeassa. Siitä huolimatta äkillinen varmuus siitä, että Gaspar oli perinyt hänen kykynsä, lamaannutti hänet niin että hänen oli vaikea saada henkeä. Vaikka hän ei ollut laskenut liikoja pojan normaaliuden varaan, tuolla käytävällä viimeisetkin toivon rippeet karisivat ja Juan tunsi kuristavan kahleen kaulansa ympärillä. Peritty tuomio. Hän yritti teeskennellä rauhallista.

»Gaspar», hän sanoi normaalilla puheäänellä. »Tule, mennään portaita.»

Poika kääntyi ympäri käytävällä ja katsoi isäänsä hämmentyneenä, aivan kuin olisi nukkunut monta päivää putkeen ja herännyt sen jälkeen vieraasta huoneesta. Ilme kesti ehkä sekunnin, mutta Juan tunnisti sen. Hänen olisi opetettava poikaansa sulkeutumaan tuolta kelluvalta todellisuudelta, liian lähelle tunkevilta kaivoilta, ja näyttää miten välttyä niiltä. Hänen oli tehtävä se mahdollisimman pian, koska hän muisti miten kauhuissaan oli itse ollut lapsena, eikä hän halunnut Gasparin joutuvan kokemaan samaa.

Lapseni syntyy sokeana, toisti käytävän päähän pysähtynyt hahmo, jolla oli sininen mekko yllään eikä lainkaan tukkaa. Gaspar ei kuullut

sitä, vaikka oli ilmeisesti nähnyt sen. Tästä oliosta poika oli aiemmin kylpyhuoneessa selittänyt: naisesta, joka istui aukiolla hotellia vastapäätä ja tuijotti ikkunaa suu ammoltaan. Juan ei ollut kiinnittänyt pojan juttuihin huomiota, koska tämä ei ollut ollut peloissaan, mikä oli hyvä. Gaspar oli ymmärtänyt intuitiivisesti, ettei naista tarvinnut pelätä, että tämä oli pelkkä kaiku. Kaikuja oli nykyisin paljon. Niitä oli aina paljon joukkomurhien jälkeen. Efekti muistutti luolassa kaikuja huutoja, jotka jatkuivat kunnes aika pani niille pisteen. Kuluisi kuitenkin kauan, ennen kuin tuohon pisteeseen päästäisiin, ja levottomat vainajat liikkuivat nopeasti, ne halusivat tulla nähdyiksi. *The dead travel fast*, hän mielti.

He laskeutuivat portaat hiljaa, jotteivat olisi herättäneet muita hotellivieraita. Vastaanottotiskin takana nainen, kaiketi yksi hotellin omistajista, selasi kuvalehteä. Hän kohotti katseensa heidät nähdesään ja nousi seisomaan. Hän suoristi puseronsa nopealla liikkeellä ja laittoi tummat, lievästi sotkuiset hiuksensa ojennukseen.

»Iltaa», hän sanoi. »Miten voin auttaa?»

Juan käveli tiskille ja laski toisen kätensä avonaisen puhelinluette-
lon päälle lampun viereen.

»Iltaa, rouva. Satutteko tietämään jonkin paikan, josta saisimme ruokaa vielä tähän aikaan?»

Nainen kallisti päätään sivulle.

»Kalastuskerhon ravintola saattaa olla vielä auki. Ehkä ehditte tilata jotain sieltä. Mutta odottakaa niin soitan ensin. Sinne on melkoisesti matkaa.»

Tuskinpa, Juan mielti, kylä on niin pieni että siellä kaikki on lähellä. Vastaanoton seiniä peitti puupaneeli puoleenväliin saakka, lattialla oli ruskea korkkimatto, avaimet roikkuivat telineestä. Gaspar oli kävellyt pienen akvaarion luokse ja seurasi kalan uiskentelua sormellaan. Ei sieltä kukaan vastaa, nainen sanoi hetken odotettuaan. No, ei auta kun mennä nukkumaan tyhjin vatsoin, Juan sanoi hymyillen ja huomasi että nainen – joka oli nuori, alle neljäkymmenen, vaikka näytti vanhemmalta hiljaisen hotellin murheellisessa valaistuksessa – mittaili häntä avoimesti katseellaan. Minä nukahdin ja heräsin vasta äsken, Juan selitti. Ajoin tänne Buenos Airesista saakka ja nukuin edellisen yön huonosti.

Ulkona oli hiirenhiljaista. Juan näki poliisiauton sinisten valojen pyyhkäisevän tietä, mutta ei kuullut moottorin ääntä. Vahtivatko ne tätä tuppukylääkin?

»Anteeksi jos kuulostan tungettevalta», nainen sanoi ja poistui vastaanottotiskin takaa. Hän leyhytti itseään viuhkalla, vaikka tuuletkin pyöri. »Oletteko huoneesta 201? Yksi työntekijöistäni mainitsi aiemmin, että huoneessa 201 asuva herra voi ehkä huonosti. Olimme vähän huolissamme, mutta emme halunneet häiritä teitä, koska emme kuulleet ääniä huoneestanne ettekä soittanut vastaanottoon.»

»Mistä arvasitte, että olen huoneen 201 asukas?»

Nainen vastasi samaan aikaan kainosti ja flirttailevasti:

»Työntekijäni kuvaili asiakasta pitkäksi, vaaleaksi mieheksi, jolla on lapsi mukanaan.»

»Kiitos huolenpidostanne. Voin jo huomattavasti paremmin. Tarvitsin lepoa. Olin puoli vuotta sitten leikkauksessa, mutta välillä unohdan sen ja rasitan itseäni liikaa.»

Juan vei toisen kätensä teatraalisesti tummalle paidalle. Se oli rinnan puoliväliin saakka auki ja sen alta paljastui valtava arpi.

»Katsotaanpa», nainen sanoi. »Voin minä teille ainakin leivät tehdä. Syökö poika tagliatellejä? Voin lämmittää niitä kattilassa, lisätään vähän voita sekaan.»

»Mitä tagliatellit on?» kysyi Gaspar, joka oli siirtynyt pois akvaarion luota.

»Makaroneja, *mitai*», nainen vastasi ja kyykistyi pojan vierelle. »Tykkäätkö pastasta voin ja juuston kanssa?»

»Joo. Ja tykkään myös tomaattikastikkeesta.»

»Katson mitä keittiöstä löytyy.»

»Saanko tulla katsomaan, kun kokkaatte?»

»Hän on innostunut ruoanlaitosta», Juan selitti ja kohautti ihmetellen olkiaan.

Seuraavan tunnin aikana Gaspar oli oppinut, miten purkinavaajaa käytettiin, he molemmat olivat syöneet hieman tahmeaa pastaa herkullisen kastikkeen kera ja juoneet raikasta jäävettä. Nainen oli juonut heidän seuranaan lasillisen makeaa viiniä ja polttanut pari savuketta. Kun he olivat päättäneet ateriansa, Juan tarjoutui tiskaa-

maan astiat, jotta nainen pääsisi palaamaan vastaanottoon. Tämä otti tarjouksen vastaan, toivotti Juanille pikaista toipumista ja poistui sitten keittiöstä. Gaspar auttoi kuivaamalla astiat, mutta ennen sitä sanoi naiselle *kiitos* suu tomaattikastikkeessa ja sai vastaukseksi suukon otsalle.

Gaspar kieltäytyi astumasta huoneeseen. Ovelle seisahduneen pojan silmät kiilsivät kosteina ja hän näytti säikähtäneeltä.

»Isi, huoneessa on joku rouva», hän ilmoitti. Juan räpytteli hetken nähdäkseen ja aistiakseen naisen. Se oli sama nainen, jonka he olivat nähneet käytävällä. Se näköjään liikkui ympäri hotellia.

»Älä katso sinne.» Juan tarttui pojan kasvoihin käsillään, jotka olivat niin suuret että yltivät tämän pään ympäri. »Katso minuun.»

Juan istuutui lattialle ja sytytti yölampun. Onneksi Gaspar ei kuulut mitä nainen sanoi. Pojan oli paljon parempi pelkästään nähdä. Juan kuunteli naista minuutin verran silkkää uteliaisuuttaan. Samaa vanhaa epätoivoista, yksinäistä kuoleman jankutusta. Kuoleman kaiku. Vähitellen hän kuuroutui naisen puheelle mutta ei hätistänyt tätä pois, sillä pojan piti oppia tekemään se niin pian kuin suinkin. Hän ei halunnut, että Gaspar pelkäisi enää minuuttiakaan.

»Kuuntele tarkkaan, Gaspar.»

»Kuka se on, isi?»

»Ei se ole kukaan. Ei kukaan ihminen vaan pelkkä muisto.»

Juan painoi kätensä pojan rinnalle, vähän rintalastan alapuolelle ja tunsu nopeat, vahvat sydämenlyönnit. Miten terveeltä se kuulostikaan. Kateus kuivatti hänen suunsa.

»Sulje silmäsi. Tunnetko käteni?»

»Joo.»

»Minne kosken sinua?»

»Mahaan.»

»Entä nyt?»

Juan etsi toisella kädellään nikamaa vatsalaukun takana.

»Selkää.»

»Ei se ole selkä.»

»Selkärankaa.»

»Kunnianhimoinen ja nerokas.»

– **El País**

Isä ja poika matkaavat autolla halki Argentiinan. Äiti on kuollut epäselvissä olosuhteissa. Sotilasjunta on vallassa, aseistettujen miesten vartioimat tarkastuspisteet luovat kireää tunnelmaa. Poika kasvaa aikuiseksi maassa, jonka poliittinen todellisuus on pelottavampaa kuin vuosisatoja vanha pohjoisargentiinalainen rituaalimagia; hirviöt voi karkottaa, mutta tuore demokratia on hauras rakennelma.

»Tummasävyinen ja säkenöivä romaani.»

– **Premio Herralde 2019 -palkinnon tuomaristo**

		
www.wsoy.fi	84.2	ISBN 978-951-0-45530-2